

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 8/2016-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. januára 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Dušanom Szabóom, Nemocničná 7, Kráľovský Chlmec, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 Co 836/2014 z 23. septembra 2015 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Trebišov sp. zn. 6 C 3/2014 z 30. júna 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. decembra 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 836/2014 z 23. septembra 2015 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 C 3/2014 z 30. júna 2014.

Zo sťažnosti vyplýva:

„... 08.01.2014 sme podali na Okresný súd Trebišov... návrh na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam... 13.12.2010 sme podpísali kúpnu zmluvu zo dňa 01.12.2010. kde ako kupujúci bol [REDAKOVANÉ]... Na základe tejto zmluvy... [REDAKOVANÉ] mal predat' [REDAKOVANÉ] nehnuteľností ...

... [REDAKOVANÉ] som mal predat' [REDAKOVANÉ] nehnuteľností...

Naše podpisy... boli osvedčené na Obecnom úrade Brehov dňa 13.12.2010..., keď sme... ako predávajúci... kúpnu zmluvu podpísali.

... 13.12.2010 bol podaný návrh na povolenie vkladu vlastníckeho práva k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam... na Správu katastra Trebišov. Správa katastra Trebišov... povolila vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností... o čom nám zaslala rozhodnutie.

... 18.12.2013... [REDAKOVANÉ]... navštívil Okresný úrad Trebišov, katastrálny odbor...

Po nahliadnutí do kúpnej zmluvy zo dňa 01.12.2010 som zistil, že kúpna zmluva nebola podpísaná zo strany kupujúceho [REDAKOVANÉ].

... návrh o určenie vlastníckeho práva k uvedeným nehnuteľnostiam sme odôvodnili tým, že kúpna zmluva z 01.12.2010 nebola podpísaná kupujúcim...

Kúpna zmluva zo dňa 01.12.2010 je absolútne neplatná...

Okresný súd... rozhodol... tak, že náš návrh zamietol... rozsudok odôvodnil tým, že zo strany [REDAKOVANÉ] bolo predložené také vyhotovenie kúpnej zmluvy, na ktorej je aj jeho podpis a teda kúpna zmluva je platná. Súd zistil zo spisu katastra nehnuteľnosti, že v spise sa nachádzajú kúpne zmluvy, ktoré bola podpísané iba nami a kde chýbal podpis [REDAKOVANÉ]. Pri rozhodovaní vo veci samej súd konštatoval, že Správa katastra Trebišov vydala rozhodnutie na základe kúpnej zmluvy ktorá nebola podpísaná [REDAKOVANÉ]

██████████ ako kupujúcim. Podľa názoru súdu sme sa nedomáhali od obdržania rozhodnutia o povolení vlastníckeho práva zo dňa 27.1.2011 o nápravu v správnom konaní. Podľa názoru súdu sme nepreukázali že kúpna zmluva zo dňa 01.12.2010 je neplatná.

... rozsudok sme napadli odvolaním... kde sme namietali že súd opomenul podstatnú skutočnosť, ktorou je okolnosť že vlastnícke právo k nehnuteľnostiam sa nadobúda na základe písomnej kúpnej zmluvy a to dňom povolenia vkladu vlastníckeho práva. Vklad vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy zo dňa 01.12.2010 ktorý nebol podpísaný ██████████ ako kupujúcim, nie je kúpnu zmluvou vzhľadom na to, že na nej chýba prejav vôle druhej zmluvnej strany. Súd prvého stupňa nesprávne zistil skutkový stav, keď riešil kúpnu zmluvu, ktorá nebola predložená Správe katastra Trebišov na povolenie vkladu vlastníckeho práva a táto bola podpísaná a predložená súdu prvého stupňa až po podaní návrhu na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na Okresný súd Trebišov. Poukázali sme na prísne formalizované konanie týkajúce sa vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka. Túto prísne formalizovanú formu vyžaduje aj... zákon č. 162/1995 Z. z.... Vyzdvihli sme... že celé konanie ktorým sa povolil vklad vlastníckeho práva na základe absolútne neplatnej kúpnej zmluvy, je ničotným. Na základe takéhoto rozhodnutia nemohli vzniknúť práva ani povinnosti účastníkov právnych vzťahov...

Krajský súd... rozsudkom ... potvrdil rozsudok...

V... konaní sme... preukázali, že nedošlo k uzatvoreniu kúpnej zmluvy... Nie je zrejmé, kedy kúpnu zmluvu ██████████ ako kupujúci podpísal keď Správa katastra Trebišov v rámci povolenia vkladu vlastníckeho práva rozhodovala na základe kúpnych zmlúv vyhotovených v dvoch vyhotoveniach pričom ani na jednej z týchto kúpnych zmlúv nebol podpis kupujúceho. Súdy mali vychádzať z toho, že v tomto prípade Správa katastra v čase rozhodovania o povolení vkladu vlastníckeho práva nemal k dispozícii takú písomnú kúpnu zmluvu na ktorej bol aj prejav kupujúceho tak, ako to určujú § 40 ods. 1 a § 46 ods. 1 a ods.2 Občianskeho zákonníka...

Na nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti sa vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch právnych skutočností. Prvou je uzavretie zmluvy o prevode a druhou je individuálny správny akt - rozhodnutie príslušnej správy katastra o povolení vkladu. Ak bol

správou katastra povolený vklad vlastníckeho práva na základe absolútne neplatného právneho úkonu nemôže dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti...

Naše právo na súdnu ochranu bolo porušené vo vyššie uvedených konaniach tým, že súdy sú zo zákona povinné prihliadať na absolútne neplatnosť právneho úkonu, čo je aj atribútom demokratického právneho štátu vymedzený v článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Túto svoju povinnosť zanedbali a venovali pozornosť iba druhej právnej skutočnosti -individuálnemu správne mu aktu, ktorý bol a stále zostáva ničotným úkonom, tým neposkytli ochranu uvedenému právu.“

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Ústavne právo sťažovateľov [redacted]... a [redacted]... zakotvené v článku 20 ods. 1. Ústavy Slovenskej republiky, článku 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Trebišov zo dňa 30.06.2014 sp.zn.: 6C/3/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 23.09.2015 sp.zn.: 1Co/836/2014 bolo porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Okresného súdu Trebišov zo dňa 30.06.2014 sp.zn.: 6C/3/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 23.09.2014 sp.zn.: 1Co/836/2014 a vracia vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) sťažnosť sťažovateľov prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 6 C 3/2014 z 30. júna 2014.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľov rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľov je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

V danom prípade boli sťažovatelia oprávnení podať proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o čom sťažovatelia vedeli, odvolanie podali a krajský súd o ňom svojím rozsudkom rozhodol. Z toho vyplýva, že sťažovatelia mali k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľov v tejto časti z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľov rozsudkom krajského súdu

Sťažovatelia namietajú porušenie označených práv tým, že krajský súd pri rozhodovaní o návrhu na určenie vlastníckeho práva neprihliadol na absolútnu neplatnosť právneho úkonu – kúpnej zmluvy.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07).

Ústavný súd nie je vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, IV. ÚS 16/09 atď.).

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol:

„Výsledky vykonaného dokazovania pred súdom prvého stupňa jednoznačne svedčia o skutočnosti, že medzi účastníkmi konania došlo k platne uzavretej kúpnej zmluve ohľadom nehnuteľností v nej uvedených. Originál kúpnej zmluvy predložený odporcom svedčí o tom, že táto kúpna zmluva bola podpísaná všetkými jej účastníkmi, teda predávajúcimi (navrhovateľia) a kupujúcim (odporcom), bola teda dodržaná aj písomná forma tohto právneho úkonu, ako podmienka platnosti zmluvy (§ 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Podľa názoru odvolacieho súdu na preukázanie dodržania písomnej formy zmluvy stačí predloženie jedného originálu kúpnej zmluvy, ktorý svedčí o jednoznačne prejavenej vôli zmluvných strán uzavrieť kúpnu zmluvu.

Z vykonaného dokazovania tiež vyplýva, že zrejme nedopatrením nedošlo k podpisu dvoch vyhotovení kúpnej zmluvy predložených Správe katastra Trebišov zo strany odporcu, avšak táto skutočnosť nič nemení na vôli zmluvných strán uzavrieť predmetnú kúpnu zmluvu a ani na závere o platnosti tejto kúpnej zmluvy.

Podstata odvolacích námietok navrhovateľov spočíva v spochybnení správneho konania vedeného na Správe katastra Trebišov, ktorým došlo k povoleniu vkladu vlastníckeho práva v prospech odporcu, práve z dôvodu absencie podpisu odporcu na zmluve predloženej tomuto správne orgánu. Vytýkané vady správneho konania však nemajú vplyv na platnosť kúpnej zmluvy a nemôžu ani zakladať dôvod pre vyvodenie iných právnych účinkov vkladu ako predpokladaných zákonom.

Rozhodnutím Správy katastra Trebišov totiž došlo k povoleniu vkladu vlastníckeho práva v prospech odporcu (§ 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka), pričom právne účinky vkladu nastali na základe právoplatného rozhodnutia správy katastra o jeho povolení (§ 28 ods. 3 zákona č. 162/1995 Z. z.). Právnym dôsledkom rozhodnutia správneho orgánu je jeho záväznosť, ktorá znamená, že zaväzuje tak adresáta správneho rozhodnutia ako aj správny orgán a všetky ďalšie orgány. Rozhodnutiu správneho orgánu pritom svedčí prezumpcia správnosti, pokiaľ zákonnými prostriedkami nedôjde k jeho zrušeniu alebo zmene. V konkrétnom prípade právoplatné rozhodnutie správneho orgánu mohlo byť preskúmané súdom v zmysle § 247 a nasl. O. s. p.“

Ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovatelia v sťažnosti iba opakujú námietky, ktoré už boli predmetom preskúmania krajským súdom na základe ich odvolania podaného proti rozsudku okresného súdu, teda sťažnosť je vlastne iba pokračujúcou polemikou s právnym názorom okresného súdu a krajského súdu. Sťažovatelia tak stavajú ústavný súd do pozície bežnej prieskumnej inštancie všeobecného súdnictva, keď požadujú, aby ústavný súd vec opätovne posúdil a stotožnil sa s ich právnym názorom. Ústavný súd v súvislosti s takto koncipovanou sťažnosťou pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

Citovaný rozsudok krajského súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, z ktorých je jednoznačne zrejmé, že krajský súd sa sťažovateľmi namietanou skutočnosťou o absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy zaoberal a s touto námietkou sa vysporiadal.

Ústavný súd konštatuje, že závery, ku ktorým krajský súd dospel, nemožno označiť za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom krajského súdu nestotožňujú, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97), rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré sú dostatočne odôvodnené. Pretože namietaný rozsudok nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnený na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základných práv sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu.

S poukazom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neodôvodnenosti.

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľov v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. januára 2016